

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

De 16- og 17-årige er mere end nogen sinde afhængige af de politiske beslutninger. De fastlåses mange år frem i tiden af de livsvilkår, der bydes dem som unge. Friheden til at vælge uddannelse og erhverv indskrænkes. Muligheden for at ændre situationen på et senere tidspunkt begrænses mere og mere. Om de unge overhovedet får et arbejde, er ikke deres eget valg. Med den store ungdomsarbejdsløshed uddeles forlods 100.000 nitter. For at undgå en »nitte« siger de ja til det, der tilbydes, uanset om de har andre lyster eller planer.

Regeringens uddannelsespolitik har som formål at ændre prioriteringen mellem de enkelte uddannelser fra en »efterspørgselsorienteret« uddannelse med et vist frit valg til en »udbudsorienteret« uddannelse med væsentlige begrænsninger i det frie valg. Den enkeltes uddannelse og dermed senere erhvervsmuligheder vil derfor blive fastlåst med virkning for resten af livet, og det sker vel at mærke inden for et snævrere udbud end nogen sinde før.

Det sociale system er løbende forringet, siden den socialdemokratiske regering i juli 1982 udsendte »sultecirkulæret«. Heri fastlægges et levestandardniveau, som det er vanskeligt at bryde ud af, ikke mindst med de ringere muligheder på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. De grupper af unge, som har forsøgt at løse problemerne ved selv at tage ansvaret for eget liv (hvilket ellers plejer at være regeringens slogan), er blevet mødt med repressalier fra myndighedernes side, bl.a. massivt opbud af politi.

Med disse eksempler ønsker forslagsstillerne at illustrere, at de 16- og 17-årige har interesser i de politiske beslutninger som aldrig før, og deres levestandard og valgmuligheder vil mere end nogen sinde sætte rammer for deres situation hele livet igennem.

Traditionelle indvendinger mod nedsættelse af valgretsaldere

Nedsættelse af valgetsaldere har altid givet anledning til overvejelser om modenhed, forholdet til myndighedsaldere, forholdet mellem pligter og rettigheder og begrænsningen i valgretten som en beskyttelse af de unge.

Forslagsstillerne må imidlertid afvise disse indvendinger.

For det første stilles der ikke krav om modenhed til nogen anden vælgergruppe. Forslagsstillerne ville i øvrigt også finde noget sådant yderst betænkeligt. De 16-årige og 17-årige har måske ikke så stor livserfaring, men har til gengæld en indfaldsvinkel til samfundsproblemerne, som – trods deres mangfoldighed – er yderst relevant, idet den tager udgangspunkt i den situation, som de unge selv står i, og som de bedre end nogen andre kan vurdere. Disse indfaldsvinkler finder deres faktiske udtryk i samfundsdebatten, uanset om gruppen har valget eller ej; men forslagsstillerne finder det væsentligt, at folkettinget og de kommunale råd faktisk afspejler de forskellige holdninger og anskuelser, som de facto findes.

De 16- og 17-årige er endog meget bredt orienteret om centrale samfundsproblemer bl.a. gennem skolerne, klubberne og foreningslivet, og som gennemsnit betragtet er gruppen af 16- og 17-årige fuldt så modne til at tage stilling som gennemsnittet af vælgerkorpset i øvrigt.

For det andet finder forslagsstillerne ikke, at der nødvendigvis behøver at være sammenfald mellem valgetsaldere og myndighedsalder. Historisk har de ikke altid været sammenfaldende, og uanset om den 16- eller 17-årige har valget eller ej, må hun jo mange gange træffe beslutninger, f.eks. om uddannelsesforløb eller svangerskab, som kan være lige så bindende og indebære lige så vidtrækkende konsekvenser for fremtiden som det ansvar for egne handlinger, der formelt indtræder med opnåelse af myndighedsaldere. Efter forslagsstillerens opfattelse er det ikke nogen nødvendig forudsætning, at den unge gennem opnåelse af myndighedsaldere kan stilles til ansvar for egne handlinger i personlige anliggender.